

Huidig klimaatbeleid is ondeugdelijk. Richt je op energiebesparing en klimaataanpassing.

Posted on 18 september 2025 by Maarten van Andel

Nederlanders hebben hun interesse in zonnepanelen vrijwel volledig verloren. Veel consumenten moeten al terugleverkosten betalen, en in 2027 verdwijnt de salderingsregeling. Nederland was koploper in zonnepanelen op daken, maar daar komt nu door zwalkbeleid van de overheid de klad in. Het is waar dat er inmiddels te vaak teveel zonnestroom is, maar dat komt niet door teveel zonnepanelen op daken. Dat komt door veel teveel zonneparken op de grond. Die kunnen we allemaal zien in de ooit weelderig groene natuur langs onze wegen.

Het valt mij daarbij op dat steeds meer zonneparken niet op het zuiden zijn gericht, maar op het oosten en het westen. Ik begreep dat eerst niet, maar nu wel. Er zijn al zoveel zonneparken op het zuiden dat er midden op de dag te vaak teveel zonnestroom is die het net niet op kan. Dat is ook de reden dat de salderingsregeling voor consumenten niet meer houdbaar is. Zonneparken op het oosten en het westen wekken met name stroom op in de morgen en de namiddag,

dus dat spreidt de opbrengst beter over de hele dag.

Giftig addertje onder het gras

Er schuilt echter een giftig addertje onder het gras. In de morgen en in de namiddag staat de zon veel lager dan midden op de dag, dus wekken zonneparken op het oosten en het westen per paneel veel minder stroom op dan zonneparken op het zuiden. Dat drijft de kilowattuurprijs van elektriciteit op, en die zit voor Nederland al in de top van Europa. Het is slecht beleid om willens en wetens zoveel zonneparken op de grond te plaatsen dat ze nu minder efficiënt op het oosten en het westen moeten worden gericht.

Het is eveneens slecht beleid dat consumenten nu worden ontmoedigd om te investeren in zonnepanelen op hun dak, terwijl dat toch veruit de beste plek is. Veel politieke partijen benadrukken dat in hun verkiezingsprogramma, en sommige pleiten terecht tegen meer zonneparken op de grond. Ik ga daar uitgebreid op in in mijn boek [*De Nieuwe Kies Wijzer Klimaat*](#), dat later deze maand uitkomt. Daarin komen alle andere energieopties ook aan bod, met een overzicht van de voor- en nadelen. Op basis daarvan worden de klimaatplannen van alle partijen in de Tweede Kamer beoordeeld.

Het valt daarbij op dat elke energieoptie voor- en nadelen heeft, en dat elke partij daarover zowel verstandige als onverstandige dingen zegt. Er is niet één partij met een consistent samenhangend klimaat- en energiebeleid op basis van een inhoudelijke analyse van de voor- en nadelen van elke energieoptie. Iedereen pikt zijn eigen stokpaardjes eruit, zonder naar het grote geheel van een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energienetwerk voor de komende decennia te kijken. Dat leest als mobiliteitsbeleid waarin de verbreding van één snelweg de files in het hele land zou oplossen, terwijl fileproblematiek juist in de samenhang van het hele wegennet moet worden aangepakt. Dat geldt ook voor energieproblematiek en energienetwerk.

Het valt ook op dat zichzelf links noemende partijen niet beter scoren op klimaat- en energiebeleid dan andere partijen. Iedereen heeft goede en slechte punten, en niemand kan het primaat van het 'groenste' beleid claimen. Dat komt mede doordat veel plannen technisch-wetenschappelijk niet goed onderbouwd zijn, en dingen pretenderen die niet kunnen. Dan lijken die plannen op papier wel mooi en duurzaam maar zijn ze dat in werkelijkheid niet. De inhoudelijke analyse van alle

energieopties in de *Nieuwe Kies Wijzer Klimaat* licht dat toe.

Linkse partijen blijken niet groener dan andere

Partijen lijken niet te leren van de mislukkingen van het huidige demissionaire kabinet en zijn voorgangers. Op Prinsjesdag publiceerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) 'dat het heel erg onwaarschijnlijk is dat Nederland het wettelijke klimaatdoel van 55 procent emissiereductie in 2030 haalt'.

Dat betekent dat de huidige energietransitie met tientallen miljarden euro's kostende windmolens, zonneparken, biomassacentrales, warmtenetten, waterstoffabrieken, E10-benzine, biodiesel, elektrische auto's, warmtepompen en CO₂-opslaginstallaties ondoelmatig is. Temeer daar de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van elektriciteit als eerste levensbehoefte voor burgers en bedrijven achteruit holt. We zijn met wachttijden tot tien jaar voor een netaansluiting inmiddels koploper in Europa.

Het is onbegrijpelijk dat de meeste politieke partijen in hun verkiezingsprogramma nog durven te pleiten voor intensivering van de huidige klimaatmaatregelen. Ze staan er kennelijk niet bij stil dat de ontstellende ondoelmatigheid daarvan en de uitzicht rakende klimaatdoelen voortkomen uit de ondeugdelijkheid en onuitvoerbaarheid van die maatregelen. Ze komen niet verder dan vrijblijvend hameren op snellere uitvoering en meer van hetzelfde, terwijl de schaarse technici in het veld die de politieke overdaad van zoveel verschillende beleidsmaatregelen uitvoeren toch echt hun best doen.

Uitvoeringsproblemen gevolg van ondeugdelijke maatregelen

Van alle partijen die de klimaatdoelen onderschrijven is er slechts één die het bericht van het PBL en de uitvoeringsproblemen van de huidige klimaatmaatregelen serieus neemt, in plaats van te hameren op meer en sneller. De BBB pleit voor 'een pitstop om de huidige koers te evalueren en waar nodig aan te passen, in plaats van rücksichtslos door te rijden met beleid dat duidelijk hapert in de uitvoering'. Dat is verstandig, want als je auto voortdurend hapert, rijd je ook niet plankgas door. Dan ga je naar een garage voor een grondige inspectie en reparatie, of ruil je hem in voor een betere auto.

De meeste partijen gaan voorbij aan de mogelijkheid dat de uitvoeringsproblemen van de huidige klimaatmaatregelen worden veroorzaakt doordat die maatregelen zelf niet deugen. Die kennelijke beleidsblindheid komt mogelijk voort een gebrek aan inhoudelijke kennis van energie. Het kan ook liggen aan een soort politieke ijdelheid dat maatregelen die partijen mede zelf in gang hebben gezet per definitie moeten deugen. Het zou moediger en vooral wijzer zijn om te erkennen dat falende klimaatmaatregelen bij nader inzien aan die maatregelen zelf liggen en niet aan de hoeveelheid geld en arbeid die erin wordt gepompt.

Die moed en wijsheid bestaan wel degelijk, want bij biomassa zijn veel politieke partijen eindelijk zover. Dat vond iedereen tien jaar geleden bij de ondertekening van het Klimaatakkoord van Parijs nog een goed idee. Nu erkennen Kamer en kabinet in meerderheid dat we het kappen en verbranden van bomen moeten afbouwen. Dat inzicht heeft wel veel te lang geduurd, maar het kan als voorbeeld dienen om, zoals de BBB voorstelt, andere klimaatmaatregelen te evalueren en waar nodig aan te passen.

Aanwijzingen daarvoor zijn er genoeg, bijvoorbeeld bij zonnepanelen, zeewindmolens, landwindmolens, warmtepompen, elektrische auto's en CO₂-opslag. Al die maatregelen haperen en vertragen, besparen weinig CO₂ en blijken duur en riskant voor bedrijven en overheden. Dat is niet alleen een Nederlands probleem, maar een algeheel Europees probleem.

Het is struisvogelpolitiek om dat af te doen met alleen maar meer en sneller, alsof de schaarse professionals in de uitvoering maar wat harder moeten werken.

Meer aandacht voor energiebesparing en klimaataanpassing

Het is tijd voor een grondige inspectie en reparatie van het klimaatbeleid zelf, en zelfs voor een fundamenteel andere aanpak. Een nieuwe regering moet in elk geval meer nadruk leggen op energiebesparing en op klimaataanpassingen. Dat betekent bijvoorbeeld huizen isoleren en 100 rijden, dijken verzwaren en zoetwaterbeheer moderniseren. Energiebesparing en klimaataanpassingen hebben we sowieso hard nodig in ons laaggelegen dichtbevolkte hooggeïndustrialiseerde landje, en het is in alle toekomstscenario's gunstig ongeacht het verdere verloop van de Europese en mondiale klimaataanpak.

De **Nieuwe Kies Wijzer Klimaat** van **Maarten van Andel** is een uitgave van Uitgeverij Blauwburgwal en kost **18,50**, verschijnt op maandag 22 september 2025, maar is **HIER nu al te bestellen**. Maarten van Andel is beschikbaar voor de media: marketing@blauwburgwal.nl.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!